

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі чпсло по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» від ч. 1. пл. Домбровского (Хорунжини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіслаім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 31 с. від стрічки.

Німецька політика.

(X) Під тим заголовком подає Reichswehг замітну статю, котра вельми влучно характеризує поступованє німецької лівниці в радї державній і тому подаємо її тут в цілости:

»Може хто бажає студіювати німецьку політику, або ліпше сказавши, політику Німців в Австрії? Для сего лучає ся саме тепер незвичайно корисна нагода. Хвилеве роздратованє вивело німецьких законодавців з рівноваги, тут і там зложив ся клясичний фалд тогї, панове сенатори бігають по ринку, они втратили голову, забули про своє достоїнство.

Щож склало ся такого страшного? Знов раз прийшла на чергу Цилєя. Дячого Цилєя? Чому саме тепер Цилєя? Тому Цилєя, позаяк она раз стала ся домаганєм німецької політики в Австрії, добачати в словінських рівнорядних клясах цилєйської гімназії незвичайну грозу для успіху і розвитку німецького народу. Про се домаганє ніхто не думає, бо словінські паралельки давно вже є, але як в радї державній загомонить оклик «Цилєя», тоді справа австрійських Німців в небезпеці, тоді все квапить ся до оборони, тоді мусить сточити ся великий бій. Але чому якраз тепер Цилєя? Чи може Словінці вступили з новими домагами? Ні! Навпаки з боку Німців піднято домаганє, щоби ествуючі там кляси знести, або компенсацію змінити. Чи се мусіло бути? Чи якраз тепер се мусіло бути? Чи справа Німців в Австрії справді потерпіла би такі необчислимі шкоди, якби полагодженє словінських рівнорядних кляс було відложено на иньший, пригіднійший час? Але про се не думає ніхто, лише прямо говорять: раз було підняте домаганє в справі Цилєя, отже се є обовязком народної чести Німців, перевести се домаганє. А позаяк внесене гр. Штірґа розкривало найвигіднійшу дорогу до сего, то над сим внесенєм розправляно в бюджетовій комісії і осягнуто ухвалу сего внесеня. Але в повній палаті склала ся нечувана, страшенна річ — внесене гр. Штірґа упало! Се є, так голосять тепер з криком, обида, упокоренє Німців і за те мусить бути принесена видатна жертва.

Спитаємо ся раз, але з полишенєм всіх національних почувань: яку властиво шкоду потерпіли Німці в Австрії упадком внесеня гр. Штірґа? Правительства не визнає ся ніякою резолюцією що-небудь зробити, що найімовірнійше і на случай ухвали внесеня гр. Штірґа правительство не зробило би, т. є. щоби цилєйські рівнорядні кляси перемінило на самостійну гімназію в Марбургі. Отже все остане по давньому. Припустім (але се ще треба би доказати), що відносини в цилєйській гімназії є для Німців невиносимі, то годі се заперечити, що сей стан триває вже довний час, і що було-б се можливим, сей стан якийсь час ще полишити. Про якусь шкоду, про позитивне запропащенє національних придбань або національного значіня не може

тут бути мови. А коли нема позитивної шкоди в національних справах, то пощо таке страшне роздратованє, пощо такий крик о відплату, о жертви? Відповідають на се: ми є обманені, упокорені, славянські сторонництва відцурали ся навіть так немічного внесеня гр. Штірґа, яке було в комісії ухвалене. Вибачайте, панове: чиж се є небувальщина, щоби повна палата інакше ухвалювала, як комісія? чи на се не повинен приготувити ся всякий, хто домагає ся в повній палаті голосованя. Але допустивши навіть (се однак треба би доперва доказати), що голосованє в палаті, таке або сяке, належить уважати національною обидою, свідомим упокоренєм якогось народу, чиж се справді розумно, власним, безмірним роздратованєм, накликуванєм о пімсту доперва потверджувати, що вважає ся се голосованє обидою? Чи се справді розумно, з ображенєм боевим мечем і з жадобою пімести кидати ся за жертвним телцем?

Отут стоять вже в поважнім ряді спрваджені жертвні телці до свободного вибору. Хто-ж завинив се ображенє Німців? Передовсім очевидно ноторичні зрадники німецького народу, німецькі клерикали. Чи они справді явно голосували з Славянами проти Німців? Ні, сего они не вчинили, навпаки они в переважній більшості голосували з Німцями проти Славян, а лише трєх з католицкого центра голосувало за Словінцями, коли тимчасом часть клюбу усунула ся від голосованя. Тут отже таке стало ся, що властиво не можна клюбови центра вміняти яко народну зраду, але навпаки яко заслугу для народної справи. Бож клюб центра полишив навіть свою поправку до резолюції гр. Штірґа, отже поступив так чесно і право по німецьки, як лише можна бажати. Та й се треба признати, що хочби навіть весь клюб центра голосував був за резолюцією гр. Штірґа, голосованє не вийшло би корисно для внесеня гр. Штірґа. А мимо того — народна зрада! мимо того — «клерикальні» Ефіяльті! Чи тим хотять Німці показати не-німецьким народам, як Німці відплачують Німцям, наколи они всякі можливі жертви розуму приносять, не для національної справи, але для людского ока?

Але коли се не завинили німецькі клерикали, тоді були се певно Італіянці, що завинили поражене Німців. Се правда. Італіянці переважили при голосованю. Але чиж Італіянці не мають права, голосувати так, як се їх інтересам відповідає? Чи се їх обовязок, безнастанно стояти на боці Німців? Чи се не виглядає чудно, наколи з німецького боку вмовляють в Італіянців, що они повинні ставати в обороні німецьких справ?

(Конець буде).

Справи руської Церкви в Америці.

В цілі уладнаня русько-католицкої Церкви в Америці є необходимо конечною річю іменованє — і то як найскорше — руського єписко-

па для північної Америки і вікарія (делегата) апостольского для полудневої Америки. Фонд на удержанє єпископа в північній Америці найшов би ся вчасти і з місцевих доходів, іменно причинялись би тамошні руські парохії до удержаня єпископа, а часть дотації готове, здаєсь, дати угорське правительство.

Справа ж удержаня руського Вікаріяту апостольского в полудневій Америці є дуже легка і проста. Іменованє приміром о. Сильвестра Кизими Ч. С. В. В. таким делегатом апостольским не потягало-б за собою жадних коштів — крім хіба коштів хреста нагрудного і порторія декрету номінаційного... бож такий вікарій, яко монах, жив би так як і доси в монастири Василянським в Прудентополіс! Нема проте ніякої трудності в креованю такого вікаріяту — ані фінансової натурі ані в виборі осіб, бо достойних на се кандидатів не хабне між нашими ОО. Василянцями, а передовсім найвідповідійшим кандидатом є так заслужений вже о. Кизима.

Власть полуднево-американського руського делегата апостольского обіймала би юрисдикцію передовсім над численними, громадно поселившимися ся Русинами в Парані, а також і над розснаними по двох сусідних бразилійських ставах, і в Аргентині, де є досить значне число Русинів в території Місіонес. Іменно колонія Апостольсє складала ся перед кількома літами в 3/4 з руської людности, а неустаюча — на жаль — у руських (чомусь самих руських!?) селян якась злощасна дурійка еміграційна пігнала туди в трєх послідних літах знова значне число наших селян, так що в тій колонії певно є тепер значно більше як 3.000 Русинів, а з сусідніми колонійками може буде й понад 5.000 Русинів. Для них конче би постарати ся о одного руського свьященника — і то сейчас. Там є трохи і православних Русинів з Буковини, тож небавом осядуть там православні місіонарі.

Латиньскій ксьондз, давнійше польський Салезіянин кс. Цивалевский, а тепер якийсь спольщеній Німець, усильно працює над злативщенєм Русинів і тим лише прискіпшить приїзд православного місіонара до буковинських Русинів, котрий возьме і гр.-кат. Русинів під свій покров. — Тоді буде вже запізно посилати туди руського гр.-кат свьященника!

Сли не управльнуть ся в сей спосіб справ русько-католицкої Церкви в північній і в полудневій Америці, то можна кождої хвилі сподівати ся всяких дуже непожаданих для інтересів католицкої Церкви і руської народности комплікацій і прикрих подій. — Тож caveant consules, боги ще час!

й. й.

Д О П И С Ь.

3 під Олеська.

Дня 18. с. м. відбули ся в Олеську загальні збори господарского товариства «Сільський Господар». Помимо несприятчої погоди зібралось понад 200 учасників з Олеська і поближких сіл. Поміж ними було 12 свьященників, 1 учитель, 4 пані і 1 властитель більшої посїлости. Зі справозданя виділу довідалисьмо ся, що мимо того, що круг діланя Сільского Господаря

розтягався тільки на два судові повіти — Олесько і Броди, розвинув той же під проводом о. Томи Дуткевича з Цішок за час трьох літ живу і корисну діяльність.

Виділ часто збирався на наради і устроїв 10 зборів та віч, щоб збудити заінтересоване до справ, селян найближше обходячих. Віча ті та збори переводилися не тільки власними силами, але на прошене виділу брали участь і фахові люди, п. Король учитель господ. «Просьвіти» і о. Глодзінський, краєвий інспектор господарських курсів. Що виклади та відчити там держані були займаючими, най послужити за доказ се, що люди по кілька годин слухали їх, мов приковані, брали участь в дискусіях над порушуваними справами — а деякі квести були подані до прилюдної відомости в часописах. Члени виділу вже самі переводили у себе досвід з штучними навозами, новими родами насіння та рослин, зводжували взорові господарства, господарські вистави і своїми досвідами та спостереженнями поділялись з членами «Сільського Господаря». Виділ зробив початок до засновання бібліотеки товариства, пренумеруючи пару фахових часописів, та закупивши пару діл, — а своїм членам роздав книжочки господарського змісту, котрі «Просьвіта» за половину ціни дала та заохочував до читання «Господаря», газети господарської, і познакомився з підручником для доповнюючої науки.

На прохання виділу краєвий виділ відступив для товариства один морг поля під Олеським замком, де зложено овочеву шкільку і котру уряджено за дворазову заповогу соймову по 300 К. До нині засаджено в тій шкільці 3000 зернівок, з котрих понад 1500 зацвело. Дасть Біг, що вже незадовго члени будуть могли дістати щеп з города свого товариства (по ціні продукції). Виділ вніс також на руки посла Барвіньського петицію о заповогу до ради державної, виробив для товариства через виділ краєвий кредит в банку гіпотечним на 800 К., але на разі ним не покористувався, війшов в аносни з ріжними товариствами господарськими та фірмами насіння та знарядів господарських. — Членам же своїм за вкладки, що винсять річно по 2 кор., роздавав в рівній вартості щепи, ріжні роди насіння та книжочки господарського змісту.

Товариство посередничило також в закупівлі насіння для своїх членів та штучного навозу, котрого спровадило за 3 роки 5 вагонів. Два

рази урядило льотерію на щепи, новий рід картофель, ячменю та пні пасіки і знаряди господарські і огородничі. — Належить також згадати, що о. Юліан Дуткевич з Дубя дарував для товариства 4 пні пасіки, котрі що року по 2 переходять до інших рук, щоб члени товариства скорше приходили до пасіки. О. Юл. Д. також спровадив для своїх людей і сусідних около 1000 штук щеп.

Приходив мале товариство в II році 539-80 К. розходів 511 03 К.
в III році приходів 485-27 К.
розходів 461-60 К.

Членів було в I році 84, в II 64, а в III 64, але є надія, що коли люди пізнають вагу і користи такого товариства, число членів буде рахувати не на десятки але на сотки.

Збори, котрі відкрив голова товариства о. Тома Дуткевич о II години, тревали до 4. год. пополудня, завдяки о. Глодзінському і п. Королеви, котрі потрапили своїми викладами так заняті учасників, що були би ще довше слухали.

О. Глодзінський представивши користи з садівництва, заохочував зібраних до закладання садів, а Олеським садівникам радив, щоб, маючи землю як найліпшу під овочеві дерева, не наekali много але кілька родів овочів, що мають попит в торгівлі а при тім поучував о зриванню овочів, сортуванню, переховуванню а на конець о перерібці овочів на трюнки та суні.

Відтак забрав голос п. Король та подавши причини малої видатности нашої землі колись дуже урожайної, вказав, що нашим старанем повинно бути піднести видатність, продукуючи много доброго а такого навозу. До того же можна дійти, підносячи годівлю худоби. Переводити радив більшу увагу звертати на удержання коров, а тоді і з них можна мати прихід і гарний прихолок.

Наконець заохочував людей до закладання спілок молочарських, поділивши користи з тих же.

По тих викладах подав під наряду голова товариства зміну декотрих параграфів статута. Особливо горяча дискусія вивязалась, чи круг діланя товариства розширити тільки на три повіти, Золочівський, Бродський і Камінецький, за чим промовляв о. Танячківч, чи на цілий край. Однак збори заявили ся за другим.

Відтак приступлено до вибору нового виділу, до котрого війшли оо. Тома Дуткевич з Цішок, Юліан Дуткевич з Дубя, Олександр Ле-

вицький, Богдан Кузьмів з Олеська, Яков Гутковський з Ожидова і Віктор Цебровський з Кутів, п. Володислав Гівешош власитель Кутів і Гаврилович, учитель з Ожидова і 4 заступників.

Збори закінчили ся льосованем на знаряди огородничі, на насіння та пасіку.

На зборах тих на предложене голови товариства заіменовано п. посла Барвіньського почетним членом за заходи о підмогу для товариства.

По зборах відбуло ся засідане виділу. Головою товариства вибрано поновно о. Тома Дуткевича, заступником о. Якова Гутковського, скарбником о. Ол. Левицького а секретаром о. Кузьмова.

Н О В И Н К И.

— Календар. В середу: гр.-кат. Никифора, Християн; рим.-кат. Людгара. — В четвер: гр. кат. Александра, Венедикта; рим. кат. Руперта.

— 3 Параньської Русі. В Курітській газеті з 1. марця с. р. читаємо: «І знов прикрі відомости з Прудентополю о надужитях комісара, котрий розсердивши ся на діти, що ходили по улицях з окриком «ze-pegiera» при битю в бляхи, — позволив собі на брутальну напад на шкільний будинок. З проклянням чім світ стоїть, відгрожував ся, що арештує о. Кизиму. Учитель п. Ян Лех, видячи, що заносить ся на велику авантуру, виступив до комісара з заявою, що просить полишити в спокою монастир ОО. Василіяні і школу і на себе прийме цілу відповідальність (за що?). Ув'язнено отже учителя, а винушено его по 12 годинах, на телеграфічний приказ з Курітби. Прийхав він сюди і цілу справу представив австрійському консулеви п. Юристовському. Наслідком представлень ц. і к. австр. консуляту, як нас повідомляють, загонистого комісара усунуено з уряду».

До сего примітимо, що зачастую діють ся там надужитя над австрійськими горожанами. — Тим більше обуряє напад на о. Кизиму, що Русини спокійно поводять ся і до нічого не міняють ся. Коли перед кількома літами арештовано в Парані польского ксьондза Смолюху, то хоть се було безправним, і кс. См. пересидів в в'язниці довгий час, — всеж таки був бодай якийсь позір, бо польска колонія Сан Матео, якої парохом був кс. См., брала чинну участь в революції. Місцевий учитель Козьмінський (Львовянин) згинув тоді яко майор польского полку в одній з битв.
Іван Г-юк.

— 3 Станиславова. Найблизше представлене Руського народного театру буде в неділю дня 30. марця. Відограний буде історичний образ зі

4

ОЛЕКСА КУЗЬМА.

На посаді.

IV.

Новий клопіт. Ганка перестала послугувати та приходити навіч. Казала, що недомагає. З села бояло ся вяске станути на її місці — варити і ходити півтора милі до міста. Зима, служба тяжка...

Але учителька давала собі раду. Платила школярам, і вони то води принесли, то позамітали. Варила сама. Шкільний сторож нильнував лиш кляси і більше ні про що не хотів знати. Знайшли ся навіть господарі, що продавали їй деякі віктузали, за солєні гроші і з тим було їй добре, бо їй не могла остаточно нічого лишного почати.

Дівчав ся про се війт і заборонив школярам учительці послугувати. Господарям загрозив, що як будуть з учителькою тримати компанію, то на другий рік платити-муть самі за школу. Вийшло також на яву, що й Ганка покинула службу в учительки за намовою війта.

І ходить Назар майже що дня дорогою попри школу та викрикає:

— Не треба нам панства, не треба, обійдем ся!

Нераз ще добре не розвидило ся, а вже гуде його голос:

— Та вже ніщо не винадає громаді, іно вступити ся префесорці і піти з торбами!...

А тимчасом учителька внесла подане до шкільної ради окружної, щоб її перенесли як найскорше.

Одної неділі приходить до неї якийсь чоловік, обліплений та закурений снігом від стіп до голови. Прийїс якийсь пакет.

— То від кого?

— А від пана.

— Якого?

— Та від пана ржондци.

Здивувала ся. Вагаєть ся, чи прийняти, і кличе за посланцем, щоб взяв собі назад. Але він уже далеко, ледво видно...

В пакеті було кілька кільо тісточок.

Дійсно, вона несправедливо ненавиділа того управителя. Хто-б хотів журити ся якоюсь там сільською учителькою? Се якісь чесні люди ті управителі. Хотіла конче бачити його жінку, певно жінчину гарну, добротливу... Вона то намовила тоді чоловіка відвідати школу.

Ні, так далі бути не може. Мусить конче зірвати з дотеперішніми обставинами, зносити ся з людьми, упрямити собі скучне житє. Се-ж велика її похибка, що так закопала ся в тому нужденному селі. Товаришки довкола певно сміють ся з неї та називають дивачкою...

Постановила поїхати на учительський кружок, що мав відбути ся за кілька днів у недалекому селі. Може заприянить ся з якою товаришкою. Там може й розвідаєть ся про родину сего управителя дїбр.

Тишила ся наперед новим житєм.

В передодень виїзду послає одного школяра спитати батька, чи не дав би завтра фіри. Був один із зичливіших господарів.

Приводить господар і стоїть якби чимсь заклопотаний.

— А що там, Пилипе, поїдемо?

— Та прошу пані — тяжко...

— Ов, маєте тяжкі сани?

— Де там, але з тим Назаром...

— Ну, що з ним?

Пилип почухав ся за ухом. Потім немовував на якусь гадку і сказав несміло:

— Та поїдемо до ліса...

— Так, то що иньше.

Учителька задумала ся.

— А може хто завтра до ліса не поїде? — питала з резигнацією.

— Та... може Василь Курочка.

Він продавав нераз учительці яйця по 4 крейцари за штуку.

Приходить хлопець від Курочки і каже, що тато завтра молотять. Його сусід переказав по черзі, що трохи слабій і мусить сидіти в хаті; иньший відповів, що кінє криває і т. д.

Стало на тім, що учителька не їздила на кружок, бо в цілому селі не могла найти фіри.

Вона правикла не мати своєї волі, лиш подзвати ся в той бік, куди пруть обставини. Жаль їй було лише такої гарної нагоди. Вже не скоро лучить ся їй розглянутись між своїми людьми, розірвати ся, побачити більше світа, як у клясі.

А слуги все таки нема. Латанина школярами та ким повало, вичерпала її фонди цілковито, тим більше, що за минулий місяць не взяла ще плати. І не дождаючи першого, рішлась їхати до міста по гроші.

Тут наскочив новий удар. Ні один господар не хотів їхати з нею. Показала ся вже загальна змова, формальний бойкот, а проводирем був ніхто иньший, лиш Назар...

Ломила руки, ходячи по комнатці. Коли ті люди порозуміють, що вона їм не ворог, що опинилась серед них задля їх власного добра? Коли ясеній промінь світла пробе їх тверді черепи? Чому доля засудила її сповняти обовязок житя на самому терню? Дячого працюючи тяжко, мусить сохнути з голоду?

В її очах блимали пятна, в ухах шуміло,

співаними і танцями в 5 актах «Не ходи Грицю на вечерниці». Представлення починають ся точно о 7½ год. вечером.

Звичайні загальні збори товариства «Станіславський Боян» відбудуть ся в середу дня 2. цвітня о 7. год. вечером в комнатах сего товариства при ул. Собіського ч. 28 з таким порядком денним: 1) Відчитане протоколу з послідних зборів. 2) Справоздане уступаючого виділу. 3) Вибір нового виділу. 4) Внесення і інтерпеляції членів. В разі браку комплету о 7. год. вечером, відбудуть ся збори о 8. год. вечером.

Засідане Надзираючої Ради товариства «Народний Дім» в Станіславові відбуде ся ві вторник дня 1. цвітня с. р. точно о 5½ год. вечером. На порядку денним: 1) Справоздане заряду (дирекції) за 1. чвертьрік с. р. 2) Внесення і інтерпеляції членів.

— 3 Тернополя пишуть нам: «Гаспадин» Процик у своїм «опроверженні лжи» в «Галичаніне» зовсім нічого не «опровергивает», але якраз вповні potwierджує правдивість наших слів. Ми-ж не закидали «гаспадину» Процикю, що він ці години руської літератури «робить» політику, бо се хоч і у приватнім заведеню було б не краще можливим, а лише ми вказали, що такий «гаспадин», що ру-чку мову вважає за мову «пастухоф і свинопасоф» та єї ніколи у приватнім житю задля того не вживає, не повинен у жидній школі вчити руського язика. Если п. Фогль, ідучи за жаданнями наших «твердячоф», заурвадить у своїм заведеню науку російського язика, та повірять єї «гаспадину» Процикю — ми против того нічо не будемо мати. На тепер однако мусимо запротестувати против того, щоби «гаспадин П.» учив руської літератури, а вже саме «язичіє» яким «гаспадин П.» написав своє «опроверженіє», вказує, що ми маємо повне право сего домагати ся. Тому не допомогуть г. П. заперення, що він заговіває свої учениці до любви «къ малорускій рѣчи и въ литературѣ», ми їм не повіримо, а то тому, бо той, хто сам у своїм серци не має огню любви до рідної мови, не всилі і другого до неї загіртіти. А що-до готовости г. Процика научити руської мови автора сих стрічок, муну дати єму раду, щоби научив руської мови передо єсім св. їх синків, бо они до тепер уміють лише по польски. Тому г. Пр. уже з самої пошани для своїх «кацапекі аристократичних убежденій» покиньте вчити мови «пастухоф», а оставимо Віс в сувокою — Отець учениці.

— Борба проти альгоголізму в школах. Міністер просвіти др. Гартель впаав обіжниця: до всіх краєвих шкільних властей, в якім поручено учителям всіх шкіль, щоби в часі науки при кожній нагоді звертали увагу повіреної їм молодіжи на небезпеченства палювого і палмірного уживаня альгоголію. Дальше поручено впливателю і директорам шкіль народних виділох старати ся при виборі книжок для бібліотек шкільних користати в тім напрямі в цілі поборюваня

альгоголізму. Книжки, які бодай в поодиноких устугах або розділах захвалюють уживане альгоголію, або до сего заохочують, не сміють бути в шкільних бібліотеках. Крім того пороблено стараня, щоби видати популярну, переконуючу розправу, котру можна б розділити поміж учеників шкіль народних і виділових.

— 3 російської тюрми. Дня 9. мая м. р. арештован на Волини в Ковлі Жигмонта Лянга (а не Адольфа, як подали були хибно часописи) австрійського підданого, за перевіз 2.000 примірників якоїсь забороненої брошурки. Арештованого замкнено там в вязниці, а після надісланої до Львова відомости вязень помер 6. вересня м. р. на чахотку. Заряд ковельської вязниці відмовляв довго всяких інформацій що до уявленого, аж на жадане австрійської амбасади в Петербурзі рішав ся в піврік по смерти вязня донести єго родичам про смерть їх сина.

— Нещаслива пригода на залізниці. Зі Снятина доносять: Дня 15. с. м. переїхав о годині пів до шестої пополудни поїзд особовий ч. 311, що їхав зі Станіслава до Черновець, на пляху межі Заболотовом а Видиновом, якогось незнакомого чоловіка, котрий погіб на місці. Дожожджене судове в сій справі веде ся.

— Американські гразди. Якийсь І. Гратковський з Геарт піше до амер. «Свободи»: До Норт-Дакоти прибуло около 45 фамілій з Борцівского поїту (Галичина), а чую, що з весною еще більше їх приїде. Ті, що вже суть, тут живуть як дикуни по станах. — Я вже дістав пару листів від православного «архимандрита», щоби я людей наклонював до цароства, але я того певно не зроблю, бо я тямлю добре, що мій дід оповідав: як утікав з Росії до Галичини, а і я сам переїхав Росію здвож і впоперек.

— Радикальний лік проти рака. Зі Станіслава доносять, що др. Лев Жулавський, секундар тамошнього шпиталю, винайшов успішне средство проти недуги рака. Перед тяжким зростосив ся до тамошнього шпиталю селянин недужий на рака. Др. Жулавський застрикнув в рану кілька крапель свого ліку і рава до трех днів новсім загола ся. Сего ліку уживав др. Ж. вже кілька разів з повним успіхом.

— Мільонова крадіж. В Гербасталь в Бельгії якийсь Англичанин, що їхав з жінкою, дав знати в уряді митовім, що єму украдено в переїзді через бельгійско-німецьку границу пакуночок з дорогоцінностями вартости 2 мільони франків. Поліція англійська і німецька слідять тепер, чи пакуночок той не поїхав случайно до Відня, Базиліа або Берліна, згядно, чи дорогоцінності не дістали ся в руки яких міжнародних злодіїв. Позаяк ті дорогоцінності не були обезпечені, то властители їх дістануть лиш від заряду залізниці приписане відшкодоване по 6 фр. за 100 кильофр.

— «Ордер праці». Італійське міністерство наділило новим «ордером праці» шість осіб, які

власними силами здобули собі визначне становищу в сьвітї торговельнім і промисловім, а разом визначили ся суспільною діяльністю. Відзначеними є: Вінценц Боєр, властитель фабрики бля в Турині давнійше звичайний робітник; властитель «Magazzini italiani» в Неаполі, Еміль Меле, котрий в 1875. р. заложив торговлю з заощадженим капіталом 200 дрірів; Піетро Мілеті, син портозого робітника, тепер властитель цілої флотилі в Генуї; Гюзеппе Саватієр, колизь убогий бляхар, нині властитель найбільшої італійської фабрики бляшаних виробів. Крім того відзначено двоє завідателів корабельних варстатів, які почали кар'єру яко проєсті робітники.

— Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові оповіщує:

Полуднево-німецький-австро-угорський союз залізничий: З днем 1. мая 1902. увійде в житє додаток VI до тарифи часть II шитка 10 з дня 1. грудня 1898.

Оповіщенем заміщенням в «Wiener Zeitung» розписано в дорзі оферт будову двоторового, около 7960 метрів довгого тунелю через гори Карванки в пасі ц. к. залізниці державної Целіовець-Гориция-Триєст. Оферти, зіставлені осібно на північну, а окремо на полудневу сторону тунелю, буде приимати ц. к. Дирекция будови залізниць у Відні найнізнійше до 8. цвітня с. р. до 12. год. в полудне.

Услівя і пляни можна переглянути в згаданій ц. к. Дирекції, як також що-до північної сторони тунелю в ц. к. Управі будови в Целіовці, а що-до полудневої в ц. к. Управі будови в Асінї.

— До милостивих сердець звертає ся о поміч убога, старша жєнщина, мати 5 малолітних дітей, якої муж нездібний до праці задля тяжкої недуги. Ласкаві датки приймає наша Адміністрация з визначенем «для М. М.»

— Дрібні вісти. Посол др. Андронік Могильницький занедужав тяжко у Львові. — Львівські масарі порішили оноді на зборах підвишити ціну за масарські виробы з огляду на брак безрог на львівських торгах та з огляду на заборону привозу безрог з місцевостий навіщених пошестию.

— Родимці! Памятайте про будову руського театру у Львові!

Посмертна + оповістка.

О. Лука Авдинович, совітник митрополічої Консистерії, парох Івачева, тернопільського дз-

а голова боліла так сильно, що не могла вести науки. Пустила дітий домів і положила ся до ліжка.

Якесь філїстоне світло залагає вселенню; гудуть, гуркочуть громи. Вона череміняєт ся в щось безконечне, в якусь с'ру матерню, розпадаєт ся на мільони дрібненьких частиць, мішаєт ся з шумом, як струя під водопадом... Світло свилєт ся іскрами, філіює як безмежне море, довгими в безконечність, симетричними філіями грає гучну мелодию... Дрібненькі потки роють ся густо, цілими арміями пробігають рівнобіжні філії, в одній секунді кілька скаль з долу гори і з гори долів... Всьо вигладжуєт ся, вирівнуєт ся, широке плесо блищить, вилискуєт ся, горить полум'ям... Нагло зарохкотить щось, як сальви кількох армій, свилєт ся світло з небес, лучить ся з плесом, мішаєт ся, вклетотить... Виринають мільярди ноток. Вона між ними, з головою в горі двічі перечеркненою, кричить високе «с», поринає в світлі і т. д. і всьо на ново, і всьо без кінця...

Прокинулась рано в горячі. Голова важка як камінь, в ухах грає ще музика, уста спечені спрагою...

На дві бочівчини найшла ців кварта каламутної води.

Глянула до зеркала — ноги під нею затрусили ся! Не пізнала себе: лице сполотвіло, очи запались глибоко...

Голод, страшний голод!...

Сіла на ліжку і сиділа без думки. Не чула ні сваволі дітий, що збирали ся під школою з книжками, ні стуканя сторожа, що замітав за стіною в клясі, ні врешті голосу двінка... Далі діти порозходились, стало тихо... А вона все сиділа неповоротно, глядячи бездушно в простір. Ждала смерти...

Згодом ліжка під нею щезає, стіни розхо-

дять ся, долівка філіює, западаєт ся... Вона находит ся в безмежному просторі, вільна від усіх фізичних законів, легка як неподумана мрія... Єство її никне, розсіваєт ся в етері, розпливаєт ся в нирвані...

— Йї нема...

— Панунцю, а вам що такого?

Здрігнула ся. Коло неї стояла низька, згорблена бабуся і положила на її рамя руку.

— Ви хорі, панунцю?

Учителька глянула на неї такими очима, як пташка на яструба, що держить її у кігтях та готовить ся задати їй своїм клювом останній, смертельний удар.

— Ідїть геть від мене, ідїть геть! — скричала глухо й упала на подушку. Лице закрила руками.

— Моя ти сарітко бідненька! — говорила бабуся. — Нема кому доглянути, ой нема...

Накрила її ковдрою, накиннула зверху грубу хустку та все премовляла нестливо-плачливим голосом, як до малої дитини.

Учителька поскидала із себе тягар. Станула на рівні ноги.

— Чого ви тут, Семенихо?

Бабуся розповіла тремтячим, скрипливим голосом, як довідала ся від школярів, що учителька хора, як зробило ся їй дуже жаль, як бігла дорогою, та що гадала собі на війта.

— Ой, бо той Назар, то мій тяженький ворог. Він як лавка висеав мій масток, чоловіка через правоване загнав до гробу, а тепер хоче викидати мене ще з хати тай з того кавальця города, що лишив ся... А гадаєте, що то лишень так зі мною? Ой, не вийде йому людська кривда на добро, не вийде... Вилізе ще йому тих шістьдесят м'єргів боком, ой вилізе... Його тепер всі боять ся, але трафить ще коса на камінь. А що

на панунцю виговорює, то най Матіночка Нєбєсна криє та заступає!...

— Не говоріть мені того!

Учителька зітхнула.

— Розумію... От бачу, води в панунці нема, піду принєсти.

Вернула Семениха з водою, станула в порозі і дивить ся сумно.

— А може панунці не здужають варити? Учителька відвернула ся.

— Я не маю що варити...

І поволи та глухо оповіла бабусі про своє положєне.

— А вже довго не їсте?

— Два дни...

— Ой, Господоньку!...

Не доповіла, побігла на двір. Двері лишила повідчинювані.

Незабаром прибігає задихана і розвиває із запаски курку.

— Щом ся налітала, що набігала, а така зловила. Ой... бода-є здохла! Маю дві: чубатеньку і без г'єйничка. Чубатенька для панунці. Ой...

Кинула ся до кухні, порубала полїна на дрібні кусні і почала варити.

В комнаті якби повеселїшало. В печи шиплять дрова, тріскає огонь, в кухні нишпорить Семениха та приповідає... Приемний запах розносєт ся в повітрі. Навіть сонце стопило грубі соплі лєду, що звисали гребєнем із стріхи, та пустило сніг теплого проміня крізь шибу.

Учителька зловила Семениху за чорну, попукану від праці руку і поцілувала. По лиці скотили ся дві срібні сльози.

(Дальше буде).

канату, упокоїв ся дня 8. марта в 88. році життя а 63. р. святицтва. В. в. п.!

Софія з Зарицких Боберска, сестра бл. п. Антона Зарицкого, пароха Остри, упокоїла ся дня 17. марта в 78. році життя в домі свого сина о. Омеляна, пароха Суходолю. В. в. п.!

Наука, штука, література.

— **Учитель ч. 6** з дня 20. марта містить цінну розвідку п. Т. Біленького п. з. «Дальше образованье учителів народних». Розвідка складає ся з отих розділів: 1) Потреба образованя. 2) Кваліфікаційний іспит. 3) Спомагаючі средства в образованю. 4) Приватні побічні средства для образованя учителів. 5) Іспити до шкіл виділових і дальша праця учителів звичайних шкіл народних. Крім того в 6. ч. «Учителя» находимо статью Івана Коссака про «Конечність пізнаня дитячої душі» і «Рисунок яко образуючий чинник».

— **Дзвінок ч. 6** з дня 20. марта 1902. Зміст: Дві могилі (дальше). — Людська. — Іван Котля-

ревський (з портретом). — Малецький граф (дальше). — Загадки. — Переписка Редакції.

— **Марш «Соколів»**. У нас загально відчуває ся потреба маршових пісень. Ту потребу в часті старав ся заспокоїти п. Я. Ярославенко, що видав перед роком фортепіанову композицію йому «Ще не вмерла», а тепер есконстрував на один голос і випустив у світ «Марш Соколів»; дістати єго можна по дешевій ціні 10 сот. в «Руській Соколі» у Львові. Весь дохід призначений на прапор львівського «Сокола».

— **Американські Серби** мали до недавня лиш одну часопись. В протягу послідного півроку почали видавати 3 нові часописи: «Србин», «Лесковац» і «Шило».

Телеграми.

Відень, 25. марта. Міністер війни гр. Крісгамер занедужав.

Градець, 25. марта. На великим вічу німецьких людовців, на яким промовляли послы Дер-

шата і Гофман-Веленгоф, ухвалено односторонню резолюцію, де находить ся ось який уступ: Буджет з позицією Цілея є не до принятя. Німці переконали ся, що не можуть числити ані на правительство, ані на нікого і постарають ся радити собі власними силами.

Париж, 25. марта. На вчерашній кабінетовій раді підписано предложене в справі кредиту на кошти подорожи президента Любета до Росії.

Льондон, 25. марта. Бюро Райтера доносить з Преторії: Члени трансвальського правительства Шальк Бургер, Райц, Лука Маєр, Круг і Вандервальт прибули з Мідельбурга окремим поїздом як парламентарі до Преторії і відбули конференцію з Кіченером в справі заключеня мира. — Англійські дневники не привязують великої ваги до сего факту, бо бурські переговорці Бота і Деларей не хочуть нічого чути про мирові переговори.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна.
Нова величава і сензаційна програма!
від 16. до 31. марта 1902.
При співучасті військової музики 24 н. п.

- 1) Малецький, славний престоїдигатор.
- 2) Les Diess's, найзнаменитиший дует французский.
- 3) Revelton-Selina Trio, найліпший акт силачів на нисячих ливвах.
- 4) The five Juggling Johnsons, найвиста америкавська сензация.
- 5) Marcelli, наслідувач інструментів.
- 6) Nuzza Melitt, польська субретка.
- 7) Zetto, комічний жонглер.
- 8) La belle Violetta, французка субретка.
- 9) Американський біоскоп.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і свята два представлєня. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом
в **БЕРЕЖАНАХ** (ч. 4. побіч ставу)
продам сейчас за **4.000 зр.**
Зголошеня приймає Редакція «Руслана».

ОК ЗАСНОВАНА 1892

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч 10. (дім «Просвіти»).

є одиноким руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Дністер

Фонд резервовий	386 402	кор. 83 сот.	равом 645.853 кор. 59 сот.
Резерва премій	205 227	" "	
Резерва спеціальна	6 000	" "	
Фонд емеритальний	47 753	" 76 "	

«Дністер» обезпечує будинки як також збіже і нашу протів шкід огневих. Веїтри Віл. Ординарїати припорчили «Дністер» Вєл. Духовенству і всім вірним.

Оплата премій в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900 і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,655 787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвим і касах ощадности, бо каси ті приймають полієса «Дністра» при позичках гіпотечних

На житє можна обезпечати через «Дністер» — капітали на дожитє, посмертні капітали, пенсії, ренти і т. д. — краківекім Товариством, а з провізїи від тих обезпечень відступає «Дністер» частє на рускі добродїїні ціли

Агенції передає «Дністер» рядо селявам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349 486 кор. провізїи.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра»

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На житє обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		зі Львова	
гоп. особ.	приходить о годині			відходить о годині	
	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6:25	до Станіславова, Підволочиского, Потутор
	6:20	з Чернівців (Лікан, Га. дук), Гусятина		6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
	6:46	з Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. як.		6:43	з дв. Підзамче
	7:45	з Янова		6:35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
	8:00	на дв. головний		2:55	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер)
	8:10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока		9:00	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер)
	8:15	з Сокала, Рави рускої		9:15	до Янова
	8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина		9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
	11:45	з Рашова, Любачова, Самбора		9:42	дв. гол.
	11:55	зі Станіславова (Керемезе, Потутор)		2:40	до Сокала, Бєлаця, Рави рускої і Любачова
	12:55	з Янова		10:25	до Чернівців
	1:10	зі Скольного, Катуса, Хирова з Лавочного		1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята
		від 1. черв. до 15. вер.		2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята
	3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 31. вер.
	4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия		3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
	7:11	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.		3:26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
	8:35	на дв. голов.		3:30	до Рашова, Хирова, Любачова
	8:50	з Кракова			
	9:40	з Чернівців, Лікан			
	6:00	з Сокала, Бєлаця і Любачова			
НІЧ					
	7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		12:45	до Станіславова
	8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.		6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно		6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. львїт. 1902 щоденно
	9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		6:35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
	9:40	з Кракова (Відня, Берлина), Яса, Розвадова		7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний
	9:40	з Чернівців, Букарешту,		7:32	дворець Підзамче
	10:20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша		7:26	до Сокала і Рави рускої
	10:20	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.		7:52	до Брухович (13. мая до 16. в. в нед. і св.)
	10:02	на дв. голов.		9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	3:12	з Підволочиск Копичинь на дв. Підзамче		10:30	до Чернівців і Лікан
	3:35	на дворець головний		2:51	до Кракова, Відня, Варшави
				11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
				11:32	дв. Підз.
				4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
				4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пєра нічка числїть ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — В місті выдають білєти їзди: Звичайні білєти агенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсманя ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і вслїкї пїльшї, тарифи, ілюстрованї провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне п. к. залізниць держав них (ул. Краківських ч. 5. в подїрїю, сходи II. двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).